**Burgemeester en wethouders**
**Postadres** Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
**Telefoon** 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Behandeld door** | D.L. van Gastel | **Datum** | 18 februari 2022 |
| **Doorkiesnummer** | 030 - 28 63367 | **Kenmerk** | 9694348 |
| **E-mail** | d.van.gastel@utrecht.nl | **Onderwerp** | Reactie op burgerinitiatief Geef Utrechters meer invloed |
| **Bijlage(n)** | - | **Beleidsveld** | Wijkgericht Werken en Participatie |

Geachte leden van de raad,

Op 23 december 2021 heeft de heer Dijkstra u het burgerinitiatief ‘Geef Utrechters meer invloed’ aangeboden. U bespreekt het voorstel in uw commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën van 24 februari 2022. Zoals afgesproken in artikel 7 lid 6 van de verordening op de burgeragendering en het burgerinitiatief gemeenteraad Utrecht, krijgt u onze reactie voordat u het voorstel in commissie bespreekt. Daarom sturen wij u nu deze brief.

De initiatiefnemer wil Utrechters meer invloed geven bij gemeentelijke projecten. Omdat, volgens de initiatiefnemer, de invloed en de inbreng van Utrechters bij projecten die de eigen leefomgeving raken, onvoldoende is en omdat geen recht wordt gedaan aan hun belang en aan de buurt- en ervaringsdeskundigheid. De ambitie om meer inwoners en ondernemers mee te laten praten en denken over gemeentelijke plannen in hun buurt, wijk en stad onderschrijven wij. Het maakt de plannen beter, inclusiever en vergroot de betrokkenheid van mensen bij de stad. Met het door u vastgestelde actieprogramma Samen stad maken participatie en initiatief, voeren wij die ambitie uit.

Tegelijkertijd moeten in een groeiende stad grote opgaven gerealiseerd worden. Opgaven die altijd landen in een buurt of wijk. De grote opgaven die een groeiende stad vraagt, kunnen niet los staan van de ambitie om samen met inwoners en ondernemers vorm te geven aan het gemeentelijk beleid en de stad. Want een stad die groeit en verdicht, verandert de stad voor de mensen die er al wonen, ondernemen, leren en werken. Denk bijvoorbeeld om het realiseren van bereikbaarheid, schone lucht, woningen, scholen, cultuur, groen, sport, stilte en levendigheid. Belangen kunnen elkaar versterken maar ze kunnen ook strijdig zijn. Als gemeentebestuur heeft u als raad, en in het verlengde daarvan het college, de taak alle belangen ten opzichte van elkaar te wegen en op basis daarvan keuzes te maken in het belang van nu en later. Dit betekent dus ook niet dat goede participatie altijd betekent dat voorstellen ook overgenomen worden.

**Participatie- en inspraakverordening**
De initiatiefnemer wil Utrechters meer invloed geven bij gemeentelijk projecten door de gemeentelijke participatie- en inspraakverordening aan te passen met vier punten. Over het aanpassen van de verordening gaat u als raad, maar wij willen u graag onze overwegingen meegeven over de vier voorgestelde punten.

*1. Bij gemeentelijke projecten altijd eerst met belanghebbende Utrechters (bewoners, gebruikers en buurtondernemers) als gelijkwaardige gesprekspartners om de tafel te gaan, daarna pas met marktpartijen.*
Het uitgangspunt van participatie is altijd, iedereen die mee wil doen, moet mee kunnen doen. Daardoor is participatie maatwerk. Dat is ook een van de uitgangspunten van de Omgevingswet. Hoe de participatie er uit moet zien en wie de belanghebbenden zijn, verschilt per proces en wordt vastgelegd in het participatieplan. Naast een participatieplan, wordt ook een participatieverslag gemaakt. Daarin wordt teruggekeken op het participatieproces en gemotiveerd welke participatie inbreng is overgenomen en welke niet overgenomen kon worden. Dat verslag is openbaar, zodat iedereen kan lezen hoe de participatie is verlopen en wie er heeft geparticipeerd. Het maken van een participatieplan en participatieverslag zijn vastgelegd in de artikelen 4, 6, 7 en 11 van de participatie- en inspraakverordening.
Wat de onderdelen zijn van het participatieplan en participatieverslag is uitgewerkt in onze Utrechtse participatieleidraad. De leidraad is een handvat voor participatie bij beleid en projecten en moet zorgen dat de participatie goed verloopt. Dat participatie niet te vroeg begint, als er nog niets gezegd kan worden, of te laat begint als er al veel vastligt. Of dat er participatie wordt georganiseerd, terwijl er geen beïnvloedingsruimte is. Belangrijk bij participatie is dat de belangen van iedereen op tafel liggen en met elkaar worden gedeeld. Want belangen kunnen verschillen tussen en binnen groepen zoals inwoners, ondernemers, marktpartijen, en gebruikers. Door de belangen en argumenten met elkaar te bespreken, ontstaat helderheid over wat mogelijk is en wat niet en dat kan bijdragen aan draagvlak voor het beleid of het project.
Omdat participatie maatwerk is en per proces verschilt hoe de participatie er uit ziet en wie de belanghebbenden zijn, is het niet gewenst dat in de verordening wordt vastgelegd dat altijd eerst met inwoners, ondernemers en gebruikers wordt gesproken.

*2. Met hen alle informatie transparant te delen, net als met marktpartijen***.**
In principe is informatie openbaar en voor iedereen in te zien. In artikel 5 van de participatie- en inspraakverordening is vastgelegd dat openbare informatie goed te vinden en te delen moeten zijn en op tijd beschikbaar.
Maar er zijn situaties waarin informatie niet (meteen) openbaar kan zijn, niet voor inwoners en ook niet voor marktpartijen. Bijvoorbeeld vanwege privacy, wetgeving, financiële belangen of omdat het om een gevoelige voorziening gaat. Daarom kan in de verordening niet vastgelegd worden dat alle informatie altijd wordt gedeeld.

*3. Hen het recht te geven voorstellen in te dienen die in het project gelijkwaardig worden onderzocht.*
Iedereen die wil, kan een voorstel indienen of een initiatief nemen: inwoner, organisatie, ondernemer of marktpartij. Elk voorstel wordt gelijkwaardig onderzocht, maar is wel onderdeel van de eerder genoemde belangenafweging die we als gemeente moeten maken. Wel moet een voorstel voldoen aan de kaders die door de raad zijn gesteld, zoals het ingediende burgerinitiatief ook moest voldoen aan de voorwaarden voor een burgerinitiatief.

Vanuit verschillende regelingen kan met kennis en middelen bijgedragen worden aan participatieprocessen; denk aan expertise voor het maken van een ruimtelijk ontwerp, procesbegeleiding of bijvoorbeeld middelen voor communicatie- en promotiemateriaal van een eigen initiatief. Structureel dragen we bovendien bij aan de facilitering van participatieprocessen voor dialoogbijeenkomsten, wijkplatforms of de stem van inwoners laten klinken door cliënt- en adviesraden. Regelingen die hiervoor kunnen worden aangeschreven zijn het Initiatievenfonds, De Stem van Utrechters, Vrijwillige inzet voor Elkaar en Utrecht zijn we Samen. Die mogelijkheden en regelingen zijn misschien niet voor iedereen bekend. Wij staan er open voor hier meer bekendheid aan te geven, bijvoorbeeld via de gemeentelijke website.

*4. Aan te geven waar in het project de Utrechters wél een beslissende stem hebben*
Wat de beïnvloedingsruimte is op beleid of project, ligt vast in het participatieplan. Het maken van een participatieplan is vastgelegd in de artikelen 4 en 6 van de participatie- en inspraakverordening en uitgewerkt in de participatieleidraad. Omdat het al is vastgelegd in de participatie- en inspraakverordening, is aanpassing niet nodig.

**Tot slot**
Wij hebben hierboven aangegeven dat de voorgestelde wijzigingen van de participatie en inspraak verordening niet allemaal nodig zijn omdat wat met de voorgestelde wijzigingen wordt beoogd al mogelijk is of al is geregeld in de huidige participatie- en inspraakverordening.  Dat betekent niet, dat participatie altijd goed gaat. De verbeteringen die nodig zijn, zitten echter niet zozeer in het aanpassen van instrumenten, maar eerder in het zorgen dat iedereen die wil participeren, de beschikbare instrumenten kan gebruiken.

Belangrijk is ook onderscheid tussen rollen en verantwoordelijkheden van de gemeente en initiatiefnemers, zoals ontwikkelaars. We merken in de praktijk dat dat onderscheid voor verbetering vatbaar is. We gaan duidelijke afspraken maken over de rollen en verantwoordelijkheden van initiatiefnemers en van de gemeente en voegen deze toe aan de participatieleidraad en informeren initiatiefnemers hierover aan het begin van elk project. Daarnaast vraagt het bij elk traject duidelijke communicatie naar betrokkenen over rollen en verantwoordelijkheden van alle partijen in elke fase. Specifiek voor Overvecht zijn in het onlangs gesloten wijkakkoord Overvecht nadere afspraken tussen partners, waaronder Wijkplatform, Bewonersplatform en Werkplaats Overvecht, gemaakt over participatie.

De groei van de stad, de ambities en de bijbehorende participatie in de toekomst vraagt om meer samenhang. We merken dat er steeds vaker behoefte is aan meer coördinatie in de participatie op buurt- en wijkniveau. In alle gebieden wordt nu steeds gekeken welke (participatie)trajecten lopen en wordt hierover waar mogelijk in samenhang gecommuniceerd. Ook proberen we participatie bij ruimtelijke projecten te combineren zodat wordt voorkomen dat onnodig veel trajecten naast elkaar lopen en een integrale benadering wordt gestimuleerd. Voor het verder vergroten van de samenhang in communicatie en participatie over gebiedsontwikkelingen is meer regie nodig, zeker bij het toenemende aantal (complexe) projecten.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,